

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 93 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om invalidepension.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 197, fremsættelsen i tidenden sp. 613),

Formanden: Sammen med denne sag foretages de tre følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om folkepension.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 227, fremsættelsen i tidenden sp. 616).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om offentlig forsorg.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 239, fremsættelsen i tidenden sp. 617).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 245, fremsættelsen i tidenden sp. 617).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Johan Nielsen: Da det for et lille års tid siden blev en virkelighed for mig, at jeg var blevet medlem af det danske folketing, var det med frygt og megen bæven, jeg så hen til den dag, da jeg som den ringeste af det høje tings ærede medlemmer skulle bestige denne hæderkronede talerstol. Jeg siger den ringeste, fordi jeg kun repræsenterer en del af det fattige folk udi Færø, det folk, som, hvis man skal tro, hvad der står skrevet i aviserne i disse dage, er stejlere end andre. Dette kan jeg selvfølgelig-

lig ikke skrive under på. Det turde dog være klart, at et folk så lille som det færøske, der har levet i splendid isolation i så mange år, har udviklet visse karakteristiske egenskaber, men det er en fejltagelse at antage, at disse kun er in mala parte. Men som det ofte går, når man tager sorgerne på forskud, således er det også gået for mig. Der har været andre, som har jævnet vejen for mig, og som har gjort, at jeg med megen frimodighed kan anbefale disse lovforslag til vedtagelse i det høje ting, og jeg takker den højtærede socialminister, fordi de er blevet fremsat.

Jeg havde ikke været ret længe i det høje ting, før jeg lagde mærke til en talemåde, som jeg ikke havde noteret mig før. Man talte nemlig om Norddanmark og mente dermed Grønland og om Syddanmark og mente dermed Jylland og Øerne.

Jeg sagde til mig selv: så må Færøerne være det danske riges centrum, da disse øer som bekendt ligger omtrent midt mellem Grønland og Danmark. Der er en af de danske digtere, som har udtrykt sig således — hvis jeg med formandens tilladelse må citere —:

„At jeg er universets midte,
er ingen hasarderet dom.

Jeg slutter mig rent logisk til det,
for resten er jo udenom.“

Denne lille analyse af mennesket er jo rigtig. Vi er fra naturens hånd midtpunkt-søgende. Vi ser altid os selv i centrum. Dette medfører, at vi også bør være en ganske særlig interesse for rigets centrum. Den logiske konsekvens skulle så være, at Thorshavn blev regeringsbyen, men det er vi færinger alt for beskedne til at kræve. Det er os nok at vide, at det er os, der sidder i rigets centrum, og at vi derfor med en vis frimodighed kan fremsætte vore ønsker.

Det er af og til sket, at en eller anden skæmtende har sagt til mig, at vi færinger er så slemme til at gå ud med raslebøssen. Nu ved jeg godt, at der ikke er nogen, som tager slig tale alvorligt, men lad mig alligevel slå fast, at et folk, som har betalt den pris for sin eksistens som det færøske, har ydet sin indsats her i tilværelsen. Der står i et engelsk digt — jeg beder om tilladelse til at citere en gang til —:

„If blood be price of admiralty,
Lord God, we have paid it dear.“

[Johan Nielsen.]

Lad mig dreje dette citat lidt og sige, at hvis blod er prisen for at være færing, så ved den almægtige, at vi har betalt den i dyre domme.

I det sogn, hvor jeg er født, viser ministerbogen over en årrække, at hver tredje mand er faldet i kampen for tilværelsen, det vil sige én af hver tre blev derude på det store hav. Dette har naturligvis ført med sig, at vi har flere enker og flere faderløse børn i forhold end nogen anden del af riget, og jeg skal derfor ærligt vedgå, at jeg blev ikke mindre end chokeret, da jeg for 6 år siden kom tilbage til mine fødeøer som præst efter nogle års ophold i København og erfarede, at man ikke havde enkepension på Færøerne.

På Færøerne har man fra arilds tid haft den skik, at når nogen forulykkede, det være sig på fjeldene eller på havet, så er det præstens opgave at bringe ulykkesbudskabet til den nærmeste familie. At dette under alle omstændigheder er en overmåde ubehagelig opgave, turde være indlysende, men dobbelt ubehageligt har det forekommet mig, når jeg, som det er sket, af enken har fået at vide, at hun har huset fuldt af børn, men hun har intet brød at give dem. Da er det sket, at jeg på trods af skriftens ord om ikke at sværge har svoret, at jeg skulle gøre alt, hvad der stod i min magt for at råde bod på denne uret. Derfor føler jeg det næsten som en personlig triumf, at mit parti har betroet mig den opgave at være ordfører angående disse lovforslag, hvorved den mest trængende del af det danske rige ligestilles med den øvrige del af riget.

Med hensyn til lovforslagene om folke- og invalidepension noterede jeg mig engang i foråret i et møde i Færøernes landsstyre, at daværende rigsombudsmand Niels Elkær-Hansen sagde, at på Færøerne havde man en del flere invalidepensionister end i den øvrige del af riget. Dette forstår jeg så overmåde godt, og dette kan jeg forklare. Jeg har selv delt lod med den færøske fisker. Dengang havde skipperen så at sige hals- og håndsret over os mandskab. Jeg har oplevet at skulle stå oppe og arbejde i 72 timer, d. v. s. tre døgn. Vi boede 15 mand i et lukaf på størrelse med et stort københavnsk hotelværelse, og i samme værelse skulle kokken lave mad til 25 mand.

Dér skulle vi tørre vort tøj, det var vor dagligstue, spisestue og soveværelse. Jeg regner med, at en tredjedel af dem, som i dag sejler med færøske skibe, har oplevet det samme. Er der så noget at sige til, at deres helbred svigter i en forholdsvis ung alder? Hertil kommer, at det moderne intensive havfiskeri, som vi i dag driver ved Grønlands og New Foundlands kyster, stiller så store krav til sine udøvere, at mænd, som har passeret de 50, ofte har vanskeligheder med at få hyre med de moderne skibe. Hvad skal man gøre ved disse mænd? Skal man lade dem sulte? Nej, det må man ikke ifølge grundloven, og foreløbig prøver vi at løse opgaven ved at give dem en slags folkepension, som de kan få som erhvervshæmmede. Jeg ved godt, at dette er ikke nogen ideel løsning, og vi har også andre planer. Hvis vi blot kan udbygge vort vejnet, vore havne, vor fiskeindustri, så kan vi sagtens beskæftige disse folk og flere til, men også dette er en opgave, som vi må løse i fællesskab.

Da disse lovforslag kun sidestiller Færøerne med den øvrige del af riget, da de er en ajourføring og faktisk det samme, som blev gennemgået i det høje ting i går, anser jeg det ikke for nødvendigt at gå i detaljer. Jeg skulle være glad, hvis de kunne blive gennemført uden at skulle gå i udvalg, og jeg føler personlig trang til at takke den højtærede socialminister, fordi han fortsat følger udviklingen op ved disse lovforslags fremsættelse.

Jeg kan tilsige mit partis fulde støtte til en hurtig og velvillig behandling.

Johan Poulsen: Jeg skal på baggrund af den tale, som det sidste ærede medlem holdt, holde mig mere til selve de foreliggende lovforslag.

De fire lovforslag, der er til behandling i tinget i dag, nemlig forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om folkepension, forslag til lov for Færøerne om invalidepension, forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om offentlig forsorg og forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v., har alle det tilfælles, at de indeholder supplerende bestemmelser til gældende love, bestemmelser, som vil medføre, om de vedtages af det høje folketing, at sociallov-

[Johan Pculsen.]

givningen på Færøerne stort set vil være den samme som den tilsvarende lovgivning i den øvrige del af riget, dog med visse mindre afvigelser på grund af de særlige færøske forhold. Da samtlige lovforslag omfatter nært beslægtede områder inden for sociallovgivningen, medfører det bl. a., at de i visse tilfælde griber ind i eller supplerer hverandre.

Tager vi først det foreliggende forslag til ændringer i den gældende folkepension, så er forholdet det, at de grundlæggende regler indeholdes i lov nr. 208 af 11. juni 1959 for Færøerne om folkepension. Denne lov bygger i alt væsentligt på de grundprincipper, som ved dens gennemførelse allerede var gældende i den øvrige del af riget. Loven af 1959 blev senere ændret ved lov nr. 90 af 30. marts 1961. Sidstnævnte lov indeholdt ændringer på områder, hvor man mente det særlig presserende at bringe overensstemmelse mellem den færøske og den øvrige danske folkepensionslovgivning.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, var de nævnte ændringer følgende. For det første: en dispensationsordning, hvorved der skabtes mulighed for at tillægge personer folkepension fra det 60. år, når svigtende helbred eller andre særlige omstændigheder taler derfor. For det andet: nedsættelse af aldersgrænsen for kvinder, der er gift med en folkepensionist eller invalidepensionist. For det tredje: tilvejebringelse af et særligt rådighedsbeløb med henblik på etablering af alderdomshjem. For det fjerde: en ændret ventetillægsordning og for det femte: mulighed for udbetaling af folkepension til en folkepensionist, der efter at have fået tilkendt folkepension på Færøerne tager ophold i udlandet.

Disse ændringer trådte i kraft den 1. april 1961. Derimod fandt der ingen forhøjelser sted af grundbeløbet svarende til de i den øvrige del af riget gennemførte. Grunden hertil var, at man på daværende tidspunkt,

da loven af 30. marts 1961 blev vedtaget, var i en overgangsperiode, idet loven af 1959 som bekendt blev gennemført i 3 etaper og tredje etape først fik gyldighed fra 1. april 1961.

I henhold til foreliggende forslag forhøjes folkepensionens grundbeløb med tillæg således, at disse satser kommer på højde med de tilsvarende satser i den øvrige del af riget. Dette betyder, at folkepensionens grundbeløb, når forhøjelserne er slået helt igennem, med det nuværende prisniveau vil andrage ca. 5 724 kr. for ægtepar og ca. 3 792 kr. for enlige.

Herudover indeholder lovforslaget en række andre bestemmelser, nemlig for det første: lempelse af bestemmelsen om en vis tids ophold i riget for opnåelse af folkepension, således at opholdstiden nedsættes fra de gældende 5 år til 1 år. For det andet: afskaffelse af værdighedsbetingelserne for opnåelse af folkepension. For det tredje: adgang til børnetillæg for pensionister, der har bidragspligt over for børn. For det fjerde: lempelse i fradragsreglerne, for så vidt angår indtægt ved siden af folkepensionen, der overstiger 220 pct. af det fradragsfri beløb, og for det femte: ændrede regler, for så vidt angår pensionister med egen indtægt, der er optaget på alderdomshjem.

Gennemføres de her nævnte ændringer, vil den færøske folkepensionslov være i overensstemmelse med folkepensionsordningen i den øvrige del af riget på alle punkter, hvor ikke særlige færøske hensyn gør sig gældende.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 1962, dog således, at stigningen i folkepensionens grundbeløb m. v. ligesom ved 1959-loven gennemføres i 3 etaper, nemlig pr. 1. april 1962, pr. 1. oktober 1962 og pr. 1. april 1963.

Lovforslaget skønnes, når satserne er ført helt à jour, at ville medføre en merudgift på omtrent 1,6 mill. kr., der fordeler sig med ca. 700.000 kr. på den færøske landskasse og de færøske kommuner og ca.

[Johan Poulsen.]

900 000 kr. på statskassen. Lovforslaget er i den foreliggende affattelse den 18. september dette år vedtaget af Færøernes lagting.

Det andet lovforslag, forslag til lov for Færøerne om invalidepension, har ligesom det foregående lovforslag til formål at bringe den færøske invalidepensionslovgivning i overensstemmelse med den tilsvarende lovgivning i den øvrige del af riget. De gældende færøske regler om invalidepension findes i lov nr. 147 af 31. marts 1949 for Færøerne om invalideforsikring som ændret ved senere love, senest lov nr. 209 af 11. juni 1959. Ved sidstnævnte lov blev den færøske invalideforsikringslovgivning bragt i overensstemmelse med lov for Færøerne om folkepension af samme dato. De herved gennemførte ændringer medførte, at lovens satser blev de samme som de for landkommunerne gældende i den øvrige del af riget, at beregningsreglerne i videst muligt omfang blev bragt i overensstemmelse med reglerne i den øvrige del af riget, og at der gennemførtes en automatisk pristalsregulering af ydelserne i samme forhold som af de tilsvarende beløb i danske landkommuner; endelig ændredes betegnelsen invalideforsikring til invalidepension.

Ved lov af 11. juni 1960 om invalide- og folkepension indførtes i den øvrige del af riget en række principielle ændringer med hensyn til opnåelse af invalidepension. Ændringerne gik i alt væsentligt ud på, at adgangen til invalidepension skal stå åben for alle, som opfylder lovens almindelige betingelser, d.v.s. krav om indfødsret og bopæl i riget, når erhvervsevnen er tilstrækkelig nedsat, for så vidt de ved tilkendelsen er mellem 15 og 67 år. Samtidig bortfaldt reglerne om, at medlemskab af invalideforsikringen var knyttet til medlemskab af sygeforsikringen, og om, at personer med en hyppigt tilbagevendende eller uhelbredelig sygdom i visse tilfælde ikke kan invalideforsikres. Ændringerne gik yderligere ud på, at finansieringen af invalideforsikringen, der hidtil var foretaget gennem indbetaling til sygekasserne af en ensartet invalideforsikringspræmie, nu afløstes af et invalidepensionsbidrag, der opkræves sammen med folkepensionsbidraget, og at invaliditetsbegrebet blev ændret, således

at invalidepension ikke kan tilkendes, hvis erhvervsevnen må antages at kunne forbedres ved iværksættelse af passende optrænings- eller uddannelsesforanstaltninger. Der var også visse andre ændringer. Ved den nævnte lov og senere ændringslove er desuden gennemført forhøjelse af de satser, hvormed pension og tillæg ydes, og ved lov af 29. oktober 1960 blev det yderligere bestemt, at der i tiden indtil den 1. april 1963 gennemføres en fuldstændig udjævning af pensionerne i de forskellige kommunegrupper, således at der fra nævnte dato ydes pension efter ensartede regler og med ens sater i hele det øvrige rige.

Det foreliggende lovforslag, der er udarbejdet efter forhandling med det færøske hjemmestyre, har følgende hovedpunkter: 1) en ændring af betingelserne for adgang til invalidepension, 2) ændring af invaliditetsbegrebet, 3) forhøjelse af grundbeløbene for pensionen og af tillæggene samt indførelse af bistands- og plejetillæg i stedet for det hidtidige hjælpeløshedstillæg, 4) ændring af beregningsreglerne vedrørende den indtægt, der oppebæres ved siden af pensionen, 5) hjemmel til gradvis inddragning af invalidepension, 6) adgang til visse hjælpeforanstaltninger, også uanset disses erhvervsmæssige betydning, f. eks. sygestole og høreapparater, 7) ydelser til ikkepensionister, der lider af alvorlig lægelig invaliditet, og som må skønnes at ville være berettiget til invalidepension, såfremt de ikke udøvede erhvervsvirksomhed, 8) invalidepensionsbidrag i stedet for invalidepræmie og 9) adgang til ydelse af tilskud til oprettelse og drift af revalideringsforanstaltninger.

Loven foreslås sat i kraft den 1. april 1962, men af hensyn til merudgifterne, som lovens gennemførelse vil medføre, foreslås det, at gennemførelsen sker, ligesom med folkepensionsloven, gradvis i tre etaper med jævn stigning i pensionsydelse, således at disse først pr. 1. april 1963 føres helt op til det niveau, der er gældende i det øvrige rige. Merudgifterne ved lovens fulde gennemførelse vil antagelig andrage ca. 570 000 kr. årlig. Også dette lovforslag har været behandlet i Færøernes lagting og er vedtaget i den foreliggende skikkelse af lagtinget.

Det tredje foreliggende forslag er forslag

[Johan Paulsen.]

til lov om ændring i lov for Færøerne om offentlig forsorg. De gældende bestemmelser indeholdes i lov nr. 248 af 10. juni 1960 for Færøerne om offentlig forsorg og var på det tidspunkt, da loven trådte i kraft, i overensstemmelse med den tilsvarende lovgivning i det øvrige rige. Men da denne for det øvrige riges vedkommende er ændret ved lov nr. 114 af 3. maj 1961, er det disse ændringer, der nu foreslås gennemført også for Færøerne.

Det foreliggende forslag til lov om ændring af den færøske forsorgslov angår forsorgslovens bestemmelser om enkepension og enkehjælp, om hjælp til kronisk syge og om bortfald af forældrenes bidragspligt for børn, der er under særforborg.

Ændringerne tager navnlig sigte på kvinder, der bliver enker mellem det fyldte 45. år og 55. år, idet det foreslås, at disse kvinder skal kunne opnå enkepension ved det fyldte 55. år på samme betingelser, som gælder for kvinder, der er blevet enker efter det fyldte 55. år. Desuden foreslås ændringer af bestemmelserne om overgangshjælp i den første tid efter ægtefællens død og om underholdshjælp fra en noget yngre alder. Endelig stilles forslag om efter overenskomst på visse nærmere vilkår at åbne adgang til at ligestille flygtninge med bopæl på Færøerne med danske statsborgere.

Merudgiften ved gennemførelsen af lovforslaget vil under hensyn til udvidelsen af kredsen af pensionsberettigede enker antagelig andrage ca. 50 000 kr. årlig. De forøgede udgifter til pension afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen efter regler fastsat af det færøske hjemmestyre. De forøgede udgifter til enkehjælp afholdes med $\frac{3}{4}$ af de færøske myndigheder og $\frac{1}{4}$ af statskassen. Også dette forslag er vedtaget og anbefalet af det færøske hjemmestyre.

Det fjerde og sidste lovforslag vedrørende Færøerne, der er til behandling i dag, er forslag til lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v.

Som det fremgår af de tre andre samtidig fremsatte lovforslag til ændring af de for Færøerne gældende regler om invalide-, folke- og enkepension, har man efter ønske fra færøsk side tilstræbt at skabe fuld over-

ensstemmelse mellem pensionsydelseerne på Færøerne og i den øvrige del af riget. I overensstemmelse hermed er der fremsat ønske om en forhøjelse af de på Færøerne gældende normalbidrag, således at de bliver de samme som de danske. Som følge af sammenhængen mellem de forskellige sæt lovregler, der her er tale om, bliver ikke alene forskudsvis udbetalte underholdsbidrag og bidrag til børn af enker og enkemænd, men også børnetillæg til invalide-, folke- og enkepension af samme størrelse som i den øvrige del af riget. Forhøjelsen af normalbidragene, der også indebærer en forhøjelse af de privatretlige underholdsbidrag, der principielt skal udredes af de bidragsskyldige, vil således medføre forøgede udgifter for det offentlige til forskudsvis udbetaling, ligesom der vil fremkomme ekstra udgifter for det offentlige såvel til invalide-, folke- og enkepension som til enkebørnsbidrag. Halvdelen af merudgiften vil efter gældende refusionslove blive båret af statskassen. For at skabe fuld ligestilling med enker og enkemænd foreslås det endelig, at bidraget til børn af enkemænd forhøjes fra $\frac{2}{5}$ til $\frac{3}{5}$ af normalbidraget som ved loven af 31. maj 1961, hvorved det bliver af samme størrelse som bidraget til enkebørn.

Det foreslås, at loven sættes i kraft den 1. april 1962, samme tidspunkt som loven af 31. maj 1961 træder i kraft i den øvrige del af riget. De nye normalbidrag for Færøerne foreslås dog indført i 3 etaper, således at de efter forhøjelsen med lige store beløb pr. 1. april 1962, pr. 1. april 1963 og pr. 1. april 1964 når op på de pr. 1. april 1964 i det øvrige rige gældende beløb. Lovforslaget er ligesom de tre foregående vedtaget og anbefalet af det færøske hjemmestyre.

Det er min personlige opfattelse og vurdering af forholdene, at man ved gennemførelse af de foreliggende lovforslag vil være nået til det foreløbige mål, man har sat sig med hensyn til den omhandlede sociallovgivning for Færøernes vedkommende. Det er ligeledes min opfattelse, at den har medvirket til at skabe større social trykthed og derfor er blevet hilst med stor tilfredshed i vide kredse på Færøerne.

Det er klart, at en sådan ajourføring og

[Johan Poulsen.]

ligestilling samtidig vil fremme følelsen af det bestående fællesskab mellem Færøerne og Danmark og derved skabe et stærkere tilhørsforhold til riget.

Jeg vil til slut benytte lejligheden til at takke de forskellige partier i det høje ting for den forståelse og velvilje, der altid er blevet vist under behandlingen af tilsvarende færøske lovforslag, ligesom jeg udtaler min påskønnelse til de skiftende socialministre af udvist interesse og energi til fremme af sociallovgivningen på Færøerne.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale de 4 lovforslag til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Hanne Budtz: De 4 lovforslag vil betyde en ajourføring for Færøernes vedkommende fra den 1. april 1962 i forhold til, som der står i fremsættelsestalen, „den øvrige del af riget“. Helt korrekt må det vel være at sige, som det ærede medlem hr. Johan Nielsen ganske rigtigt sagde før: den øvrige del af det sydlige rige.

Da lovforslagene allerede er vedtaget i den foreliggende form i det færøske lagting, ved vi jo af erfaring, at der ikke bliver noget at rette her i tinget. Det kunne naturligvis teoretisk lade sig gøre, men det konservative folkeparti er i hvert fald meget positivt indstillet over for samtlige lovforslag og vil stemme for dem.

Grethe Philip: Vi har i en årrække tilstræbt stadig større ensretning i de sociale ydelser i landets forskellige dele. I konsekvens heraf må det også være rimeligt og rigtigt, at vi nu bringer lovgivningen for Færøerne på linje med den gældende lovgivning i størstedelen af den øvrige del af riget. Under henvisning til at lovforslagene i den foreliggende form allerede er vedtaget af det færøske lagting, tilslutter vi os i det radikale venstre gerne disse lovforslag.

Jeg kan dog ikke undlade at gøre en bemærkning om, at vi jo i det høje ting i går behandlede lovforslag om forhøjelse af en lang række sociale ydelser. Man må vel formode, at de afgørelser, der til sin tid træffes herom, også vil give anledning til overvejelser om en fornyet tilpasning af den færøske sociallovgivning.

Chr. Madsen: På mit partis vegne skal jeg ganske kort anbefale lovforslagene til hurtig og velvillig behandling her i tinget.

Iver Poulsen: Som den højtærede socialminister påpegede i sin fremsættelsestale, tilsigter de foreliggende lovforslag at bringe den færøske lovgivning på disse områder i overensstemmelse med lovgivningen i det øvrige land. Hvad enten man nu synes om denne lovgivning eller ej, er det klart, at vi i videst muligt omfang må søge at bringe lovgivningen i rigets forskellige dele i overensstemmelse med hinanden. Ud fra den opfattelse vil vi ikke stemme imod de foreliggende lovforslag, men da vi er imod det forsørgelsesprincip, hvorpå aldersforsorgen herhjemme er opbygget, og da vi hverken har lod eller del i denne lovgivning og derfor heller ikke har noget medansvar for den, vil vi undlade at stemme.

Jeg håber hermed at have udtalt mig så klart, at mine udtalelser ikke giver anledning til den slags misforståelser, som et venstreblad gjorde sig skyldig i, efter at vi her i tinget i foråret havde vedtaget et lignende lovforslag angående forholdene på Færøerne. Da bragte dette venstreblad nemlig en meddelelse om, at de uafhængige havde sagt ja til folkepensionen, som den er opbygget i dag på forsørgelsesprincippet. Hensigten med denne urigtige meddelelse kender jeg ikke, men det er vel ikke helt utænkeligt, at partiet venstre gerne så ansvaret for denne lovgivning fordelt også på de uafhængige. Derfor vil jeg gerne her slå fast, at vi aldrig har sagt et sådant ja, og vi agter heller ikke nogen sinde at sige ja til en folkepension som den nuværende på forsørgelsesbasis, når vi principielt mener, at folkepensionen skal ordnes forsikringsmæssigt.

Socialministeren (Bundvad): Jeg synes, at vi efter det ærede medlem hr. Iver Poulsens ganske klare erklæring, også i fortsættelse af diskussionen i går, kan konstatere, at de uafhængige ikke kan lide folkepensionen, hverken i den form, vi har den, eller med den forhøjelse, vi drøftede i går. Det er der ikke andet at gøre ved end at tage til efterretning, at sådan er det.

[Socialministeren.]

I øvrigt vil jeg takke samtlige de andre ærede ordførere for deres tilslutning til de 4 lovforslag. Det er, som det er nævnt, forslag, der har været forberedt i lang tid som en ajourføring med den danske udvikling af sociallovgivningen. Det har man forhandlet med de færøske myndigheder om, og lagtinget har vedtaget forslagene i den form, de har nu.

Når det ærede medlem fru Grethe Philip i forbindelse med disse lovforslag spørger om, hvorvidt de ændringer, vi tænker på at gennemføre herhjemme, også uden videre skal overføres til Færøerne, så må jeg gøre opmærksom på, at disse sociallove er et fællesanliggende mellem Danmark herne og Danmark deroppe på Færøerne, og at der ikke er tale om en automatisk overførelse af lovbestemmelser. Det er også sådan, at lagtinget og landsstyret i hvert fald skal skaffe dækning for ca. halvdelen af udgifterne, man ville få ved en revision ud over den, her er tale om. Derfor må initiativet til yderligere ændringer ud over dem, vi nu taler om her, komme fra de færøske myndigheder selv. Men jeg vil gerne sige principielt, at vi er interesseret i, at den sociale udvikling på Færøerne fremmes.

Det ærede medlem hr. Johan Nielsen var inde på de hårde vilkår, som det færøske folk lever under. Jeg har haft den glæde at aflægge øerne besøg, og man skal ikke være der længe, før man opdager, at det er hårde vilkår at tjene føden under, meget hårde, og at de rejser en lang række sociale problemer, som næsten er af alvorligere karakter end dem, vi kender her. Derfor er det rigtigt, at der sker en udbygning af den sociale lovgivning på Færøerne, og at vi fra rigsmyndighederne støtter denne udvikling. Det gør vi ved denne ajourføring, der er tale om her, og det vil vi også gøre fremover, men vi må jo have de færøske myndigheder med os i dette arbejde. Det er tilfældet her. De fire lovforslag er konfirmeret ved lagtingets enstemmige vedtagelse, og derfor kan jeg også tillade mig at anbefale det høje ting at stemme for dem.

Iver Poulsen: Den højtærede socialminister understregede, at de uafhængige ikke

kan lide folkepensionen, med en beskedent tilføjelse: i den form, hvori den foreligger i dag. Det er rigtigt, men jeg vil gerne sætte en meget tyk streg under den vedføjelse: „i den form, hvori den foreligger i dag“, nemlig som vi har sagt gang på gang, at vi kan ikke lide en folkepension, der opbygges på forsørgelsesprincippet. Det er fuldstændig rigtigt. Vi kan meget godt lide en folkepension, og vi ønsker også en folkepension, som er bedre end den, som har mange fordele fremfor den, vi har i dag, både økonomisk, og jeg kan også godt sige moralsk. Vi ønsker en bedre folkepension, hvorefter alle får den samme folkepension uanset stilling, indtægt, formueforhold o. s. v., altså en virkelig demokratisk folkepension, hvor alle er lige, og det kan opnås, når vi bygger folkepensionen op på det forsikringsmæssige princip og forlader det forsørgelsesprincip, hvorpå vor nuværende folkepensionsordning hviler.

Socialministeren (Bundvad): Det er ikke min mening at ville gå ind i en længere principiel diskussion om folkepensionens principper, men jeg er da nødt til at sige, at når der er tale om en forsikringsmæssig ordning, så håber jeg ikke, det ærede medlem overser, at en forsikringsmæssig ordning ikke ville kunne give pensionisterne de satser, vi arbejder med i dag, medmindre der for 40 eller 50 år siden havde været etableret en forsikringsmæssig ordning. Vi har den ikke og har ikke haft den. De, der er pensionister i dag, enker, invalider eller ældre, skal jo dog også, trods det ærede medlems principielle opfattelse, leve.

(Kort bemærkning).

Iver Poulsen: At en ordning opbygget på forsikringsprincippet ikke skulle kunne yde pensionisterne det beløb, de får i dag, er ganske sikkert ikke rigtigt. Det er rigtigt, hvis man følger det gamle pensionsprincip med opbygning af en mægtig fond — der var tale om en hel masse milliarder — men der findes andre principper, og jeg kan også godt sige, at så vidt jeg kan se i dag, vil det af det arbejde, der udføres af folk, som er interesserede i dette spørgsmål, fremgå, at man udmærket kan gennemføre en ordning på forsikringsmæssig basis,

[Iver Poulsen.]

som straks i dag giver vore ældre medborgere en pension, der er større end den, de får i dag. Jeg venter, at vi meget hurtigt kan fremsætte forslag, som viser, at den antagelse, jeg her har givet udtryk for, er rigtig.

Johan Poulsen: Det, som jeg skal sige nu, har ikke nogen tilknytning til den diskussion, som er ført mellem den højtærede socialminister og ordføreren for de uafhængige.

Jeg sagde, sidst jeg var heroppe, at gennemførelsen af sociallovgivningen på Færøerne havde skabt større social tryghed og havde skabt tilfredshed i vide kredse på Færøerne. Jeg føler trang til i den forbindelse at føje til, at det er min personlige overbevisning, at hvis vi ikke havde haft det fællesskab med Danmark, som vi nu har, havde der ikke været nogen økonomisk mulighed for at gennemføre denne lovgivning. Forudsætningen og betingelsen for, at vi kan få vore sociale forhold, vore sociale love, ført à jour med den højtstående sociale lovgivning i den øvrige del af riget, er, at vi har det nære og stærke tilknytningsforhold til Danmark, som vi har. Det tror jeg også går stadig stærkere op for folk på Færøerne. Man bliver, efterhånden som tiden går, mere og mere klar over, hvordan situationen i virkeligheden er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget O. Mathiasen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det principielt rigtigt, at der i „Vejledning i seksualundervisning i folkeskolen“, der for nylig er udsendt på foranledning af undervisningsministeriet, er understreget, at seksualundervisningen kan indebære et meget alvorligt risikomoment for den undervisende lærer?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 15. november kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 2 medlemmer og 2 stedfortrædere til ålegårdsøvernævnet.*

3) *Valg af 4 medlemmer til Københavns havnebestyrelse.*

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om adoption.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om sundhedskontrol med planteskoleplanter.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til invalide-, folke- og enkepensionister.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 13⁵⁰.

22. møde.

Onsdag den 15. november kl. 14.

Formanden: Det må være naturligt, at vi, inden vi går til dagens gerning, mindes ofrene for den grufulde ulykke, der skete, da skibet „Teddy“ sank.

Vi ved jo, at en ulykke af dette omfang vil bringe sorg i mange hjem over det ganske land. Det vil altid være sådan, at dagens gerning med alt for korte mellemrum kræver ofre af menneskeliv. Når vi da standser op, fordi en ulykke har et sådant omfang, at dens virkninger føles i vide kredse, lægger vi deri ikke blot vor medleven i de efterladtes sorg, men også vor dybeste ærbødighed for de mange, der pligtopfyldende øver deres gerning, uanset at de ved, at der kan blive tale om at yde livet som indsats.

I denne ånd beder jeg tingets medlemmer ære mindet om de savnede.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om civilforsvaret.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om midlertidigt tillæg til visse ydelser i henhold til ulykkesforsikringsloven, loven om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige samt loven om invalideforsørgelse.

Medlem af folketinget Skræppenborg-Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at gøre for i fremtiden at hindre, at fredelige vejfarende på offentlig vej bliver tilbageholdt af militæret og sigtet for spionage?“

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan forsvarsministeren give en forklaring på, hvorfor søværnets operative kommando ikke reagerede på meldingen om motorskibet „Teddy“'s forlis natten mellem den 13. og 14. november?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i dag.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om civilforsvaret.*

Den nugældende civilforsvarslov, der er stadfæstet den 1. april 1949, angiver de opgaver, som civilforsvaret har, og fastlægger civilforsvarets organisation. Loven er en rammelov, og civilforsvaret forudsættes at skulle opbygges gennem en langtidsplanlægning under hensyntagen især til krigsmidlernes udvikling, forswarets opgaver samt de til formålet givne bevillinger.

På grundlag af 1949-loven er der i de forløbne 12¹/₂ år blevet skabt en civilforsvarsorganisation og et civilforsvar, således som jeg nærmere har gjort rede for det over for det høje folketing i mødet den 2. november.

Imidlertid har der i de år, der er gået siden lovens vedtagelse, på en lang række områder fundet en udvikling sted, som ikke kunne forudses i 1949, og som har gjort det nødvendigt — eller dog ønskeligt — at ændre loven, og dette gælder både med hensyn til civilforsvarets opgavesæt og med hensyn til dets organisation.

I det fremsatte lovforslag er samlet alle de ønsker om ændringer, der er opstået i de forløbne år, og som indenrigsministeriet har ment burde fremmes. Forslagene er blevet indarbejdet i loven, uden at der her-